

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2014/40 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2016/11

Karar Tarihi:10.2.2016

R.G.Tarih-Sayı:21.04.2016-29691

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi 2013 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN'ın katılımlarıyla 17.12.2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında “İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesapların, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı” öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da “siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesinhesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.” denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağını ve birleştirileceğini ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının göndermiş olduğu yazıya ekli listeye göre Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisinin örgütlenmiş olduğu 68 ile ilişkin olarak yıl içerisinde her hangi bir gelir ve giderin gerçekleşmediği ifade edilerek, 2013 yılı kesin hesapların gönderilmediği tespit edilmiştir.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler, partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

6. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına

yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları harcamaları, partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmeleri gerekir.

7. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

8. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan dolayı 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

9. Bu itibarla Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine;

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

10. Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2013 yılı kesin hesap çizelgeleri üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Parti tarafından sunulan kesin hesap cetvellerine göre, Partinin 2013 yılında gelirinin olmadığı, giderleri toplamının 46.290,36 TL olduğu anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Genel Merkez Gelirleri

12. Parti Genel Merkezinin yıl içerisinde geliri bulunmamaktadır.

13. Partinin yıl sonu borçları toplamı 46.290,36 TL'dir.

14. Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisi Genel Merkezine ait gelir ve giderlerin kaydedildiği defterlerin sunulmadığı görülmüştür. Parti yetkililerince sunulan belgelerden, söz konusu durumun 2014 yılında yapılan olağanüstü kongrede değişen idari kadroların ilgili defterleri yeni seçilen yönetime aktarmaması nedeniyle gerçekleştiği ve bunun Parti Başkanlık Divanının 30.06.2014 tarih ve 72 sayılı karar ile kayıt altına alındığı görülmüştür.

15. 2820 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasında, *"Her kademedeki parti organları üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadırlar."*, beşinci fıkrasında, *"Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir."*, altıncı fıkrasında, *"Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir."* denilmiş, aynı Kanunun 113. maddesinde de, *"Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar."* hükmü getirilmiştir. Gelir ve giderlerin işlendiği defterler ibraz edilmediğinden Parti sorumluları hakkında gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

B- Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez Giderleri

16. Parti Genel Merkezinin 2013 yılı giderleri toplamı 46.290,36 TL olup, bunun 6.289,04 TL'si personel giderlerinden, 133,50 TL'si haberleşme giderlerinden, 30.000,00 TL'si kira giderlerinden, 4.681,57 TL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden ve 5.186,25 TL'si vergi, sigorta ve noter giderlerinden oluşmaktadır.

17. Parti Genel Merkezinin 2013 yılı gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

18. Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisinin sunmuş olduğu defter ve belgeler üzerinde yapılan incelemelerde Partinin 2013 yılında herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı tespit edilmiştir.

IV- SONUÇ

Toplumsal Uzlaşma Reform ve Kalkınma Partisinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2013 yılı kesin hesabında gösterilen 46.290,36 TL yılsonu borç toplamı ve 46.290,36 TL gider toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Genel Merkez teşkilatına ait gelir ve gider belgelerinin kaydedildiği defterlerin verilmemesi nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddelerine göre sorumlular hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

10.2.2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:2014/40 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2016/11

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Serruh KALELİ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Alparslan ALTAN	Nuri NECİPOĞLU
Üye	Üye	Üye
Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI	Erdal TERCAN
Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	M. Emin KUZ	Hasan Tahsin GÖKCAN
Üye		Üye
Kadir ÖZKAYA		Rıdvan GÜLEÇ